

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-478-8-24>

LEARNING BASED ON STUDENT REQUESTS IN ELEMENTARY SCHOOL

НАВЧАННЯ НА ОСНОВІ ЗАПИТІВ УЧНІВ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Bilousova N. V.   **Білоусова Н. В.**

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Pedagogy, Primary Education,
Psychology and Management
Mykola Gogol Nizhyn State University
Nizhyn, Ukraine*

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки, початкової
освіти, психології та менеджменту
Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя
м. Ніжин, Україна*

Filonenko O. S.   **Філоненко О. С.**

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Pedagogy, Primary Education,
Psychology and Management
Mykola Gogol Nizhyn State University
Nizhyn, Ukraine*

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки, початкової
освіти, психології та менеджменту
Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя
м. Ніжин, Україна*

Bobro A. A.   **Бобро А. А.**

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Pedagogy, Primary Education,
Psychology and Management
Mykola Gogol Nizhyn State University
Nizhyn, Ukraine*

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки, початкової
освіти, психології та менеджменту
Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя
м. Ніжин, Україна*

Навчання на основі запитів учнів (Inquiry-Based Learning) є педагогічним підходом, який акцентує увагу на активному залученні учнів у процес навчання через постановку запитань, дослідження та формування власних висновків. Цей метод дозволяє учням брати на себе відповідальність за своє навчання, що сприяє розвитку критичного мислення та самостійності.

Навчання на основі запитів є актуальною освітньою технологією в сучасній шкільній освіті з кількох причин:

– Стимулює учнів активно навчатися. Замість передачі фактів і знань учням, цей підхід спонукає їх до постановки запитань, дослідження та власного вивчення матеріалу. Він активізує їх мислення, стимулює інтерес до навчання та розвиває навички критичного мислення.

– Сприяє індивідуалізації навчання. Ця технологія дозволяє кожному учневі вибирати тему свого дослідження в межах навчальної програми, що сприяє більш ефективному засвоєнню матеріалу.

– Розвиває навички самостійності. Пошук відповідей на власні запитання вимагає від учнів самостійності, самоконтролю та умінь працювати з різноманітними джерелами інформації.

– Готує до життя в сучасному світі. У сучасному інформаційному суспільстві важливо не лише засвоїти конкретні факти, але й вміти швидко знаходити, аналізувати та використовувати інформацію.

Учитель у навчанні на основі запитів виконує роль модератора, який стимулює учнів до самостійної постановки запитань та проведення досліджень. Важливо, щоб вчитель допомагав учням формулювати значущі та цікаві запитання, а також забезпечував доступ до необхідних ресурсів.

У процесі навчання на основі запиту ми навчаємо самостійно здобувати й конструювати знання, утілюючи таким чином принципи діяльнісного підходу.

Як організувати освітнє середовище на основі запитів учнів?

Першою умовою є створення комфортних умов, де учні зможуть вільно висловлювати свої думки, генерувати ідеї та обмінюватися ними, помилятися, домовлятися та дискутувати. У такому випадку процес конструювання нових знань може тривати більше ніж 45 хвилин, тому вчитель повинен заздалегідь спланувати декілька уроків для реалізації такої моделі навчання.

По-друге, у процесі реалізації навчання на основі запитів учитель або вчителька виступають модератором і фасилітатором освітнього процесу. Основним завданням модератора є стимулювання учнів ставити запитання і підтримувати атмосферу дослідження в класі. Вік учнів, їхні наукові знання впливають на залученість вчителя до розв'язання проблеми.

Навчання на основі запитів у першу чергу потребує розуміння вчителями видів запитів, які відкривають двері до пізнання та розуміння світу через відчуття дива. Педагоги виділяють основні типи навчання на основі запитів.

1. Запит на підтвердження. Учні досліджують концепції через практичні заняття для підтвердження існуючих гіпотез. Це створює базу для подальшого дослідження з підтримкою вчителя.

2. Керований запит. У цьому випадку учні працюють з відкритими запитаннями, використовуючи ресурси та вказівки, надані вчителем, для розробки власних досліджень. Учитель виконує роль фасилітатора. Учні мають більше свободи у виборі напрямку дослідження.

3. Відкритий запит. Учні самостійно формулюють запитання та досліджують їх без значного втручання з боку вчителя, що сприяє розвитку їхньої креативності та незалежності.

4. Структурований запит. Учні дотримуються чек-листа, щоб відповісти на запитання вчителя шляхом експерименту чи дослідження [2].

Прикладами навчання на основі запитів учнів можуть бути: дослідження, проекти, експерименти, екскурсії тощо.

Педагоги виділяють наступні поради для проведення уроку на основі запитів учнів:

1. Починаємо з відкритих запитань. Переконаємося в тому, що учні зрозуміли питання. Намагаємося кожного наступного разу ставити питання вищого рівня.

2. Виділяємо достатньо часу для дослідження.

3. Залучаємо всіх учнів до уроку, обговорення, дискусії.

4. Оцінюємо розуміння учнями досліджуваної проблеми.

5. Рефлексія.

Отже, навчання на основі запитів є ефективним методом, який сприяє розвитку учнів як активних учасників освітнього процесу, дозволяючи їм досліджувати, ставити запитання і формувати знання на основі власного досвіду.

Література:

1. Навчання на основі запитів учнів. URL: <http://surl.li/uaukm> (дата звернення: 05.09.24).

2. Навчання на основі запитів | 5 інноваційних порад для підвищення активності в класі. URL: <https://ahaslides.com/uk/blog/inquiry-based-learning/> (дата звернення: 05.09.24).

3. Навчання на основі запитів учнів. <https://stemosvita.com.ua/navchannya-na-osnovi-zapytiv/> (дата звернення: 05.09.24).

4. Поліщук Н.А. Навчання на основі учнівського запиту через дослідження. Педагогічний пошук. 2023. № 3 (119). С. 32-38.